

NATURBRUKETS
YRKESNÄMND

Januari 2018

NYHETSREV nr 33 – 2018

Välkommen till NYN:s nyhetsbrev som utkommer ca två gånger per år.

Läs mer på www.nyn.se

Departement och myndigheter

Utbildningsdepartementet – uppvaktning av Gymnasieministern

I oktober mötte en delegation från Naturbrukets Yrkesnämnd (NYN), Hästnäringens Yrkesnämnd (HYN) och Skogsbrukets Yrkesnämnd (SYN) Gymnasie- och kunskapslyftsminister Anna Ekström. Syfte med mötet var att peka på att en väl fungerande attraktiv gymnasial yrkesutbildning med hög kvalitet är ett fundament för fortsatt utveckling i de gröna näringarna vilka upplever en stigande oro för att utvecklingen inom naturbruksprogrammet är på väg bort från de bärande tankarna bakom Gy 2011, nämligen att det skall vara en yrkesutbildning och inte en yrkesförberedande utbildning.

Mötet inleddes med att översiktligt redovisa vad våra olika branscher har att ”erbjuda” samhället. Pekades på behovet att få till stånd en relevant yrkesutbildning som en förutsättning för att näringen skall kunna leva upp till våra erbjudanden. För att lyckas måste arbetslivet ha tillgång till kompetent personal.

Utredningsförslag

Berördes förslagen i Utbildningsdepartementets promemoria U2017/03537/GV med förslag att bl.a. utöka yrkesprogrammen från 2 500 poäng upp till 2 800 poäng. Ministern pekade på att man i utredningen frångått en helig princip i Gy 2011 om 2 500 gymnasiepoäng. En viktig ny princip föreslås att införas; Elver får enligt förslaget möjlighet att välja bort ämnen i stället för att ”tvingas” läsa extra kurser för att uppnå grundläggande högskolebehörighet. Enligt förslaget leder en yrkesutbildning till anställningsbarhet inom ett yrke eller att man startar eget företag med möjlighet till högskolebehörighet. Detta är en viktig signal till föräldrarna, trodde ministern.

Gymnasieutredningen - En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning (SOU 2016:77) berördes och diskuterades frågan om att dela upp inriktningen Djur i två olika inriktningar för stora och små djur. Betonade att det är stor brist på djurskötare inom häst. Ministern förklarade att beslut inte är fattat i frågan om antalet inriktningar och hur dessa skall delas upp. Hänvisade departementet till att man planerar uppdrag till Skolverket att se över inriktningarna. Ministern tycker att det inte är anmärkningsvärt att ha många inriktningar mot bakgrund av

att man börjar få mångårig erfarenhet av Gy 2011. Tidplanen för denna översyn av inriktningarna är oviss, men förslag från departementet blir sannolikt inte klart under 2018.

Riksrekrytering

Yrkesnämnderna lyfte frågan om riksrekrytering och framförde fördelarna med att samtliga naturbruksgymnasier skall vara riksrekryterande, inte bara friskolorna – för elevunderlaget och för utbildningskvaliteten. Ministern lyssnade noga på våra argument men var tydlig med att man inte kan ge några besked. Riksrekrytering finns inte heller med i utredningens direktiv. Med hänvisning till Skolkommissionens rapport ansåg ministern att det finns ett behov av ökat nationellt ansvarstagande för gymnasieutbildningarna generellt.

Med hänvisning till regeringsuppdraget kring sammanhållna yrkesutbildningar inkl. AF:s upphandling pekade ministern på att Regeringen planerar extra bidrag till Yrkesvux och betonade vikten av att försöka lösa arbetslivets problem med kompetensförsörjning.

Yrkeshögskolan

Ministern informerade vidare att Regeringen även planerar en stor utbyggnad av Yrkeshögskolan. Detta ställer också krav på näringen att engagera sig i utbildningarna (ledningsgrupper och praktik). Ministern har stort fokus på samverkan mellan skola och arbetsliv – viktigt om vi skall lyckas.

Yrkesnämnderna tog upp frågan om att yrkesförarutbildningarna inom YH enligt ett förslag skall tillföras extra resurser på grund av arbetsmarknadsläget för dessa yrken. Pekades på att behovet av skogsmaskinförare också är mycket stort.

Lokala programråd

Framfördes vikten av väl fungerande lokala programråd. Yrkesnämndernas bild är att dessa inte fungerar tillfredsställande vid, grovt räknat, hälften av naturbruksgymnasierna. Självkritiskt påpekades även att de småföretagare vi representerar har svårt att avsätta tid för deltagande i lokalt programråd. Konstaterades att det är skolorna som borde arvodera sitt programråd. Pekade yrkesnämnderna på Skolinspektionens brister vid tillsynen av naturbruksgymnasier vad gäller skolornas praktiska resurser samt hur lokala programråden faktiskt fungerar.

APL och handledarutbildning

Yrkesnämnderna tog upp frågan om APL och handledarutbildning och den ersättning som SLA betalar till arbetsgivare. Hänvisades till SYN:s egen utredning i frågan ” En utvärdering av SLA:s praktikstöd och effekter av APL”, med bl.a. slutsatsen att man måste ställa krav på skolorna och arbetsgivarna. Ministern konstaterade att den svenska skolan har mycket bra styrdokument men skolornas i många fall pressade arbetssituation leder till att allt inte blir genomfört, som exempelvis en väl fungerande APL.

Branschskola

Berättade ministern att hon just var hemkommen från en studieresa till Hvilans naturbruksgymnasium. Hon var väl insatt i att Hvilan har för avsikt att ansöka om att få starta försöksverksamhet med branschskola (se även nedan).

Boken ”Sverige ser inte ut som du tror”, av LRF:s förre ordförande Helena Jonsson överlämnades till gymnasieministern. Diskuterades bokens innehåll i förhållande till det budskap som framfördes till ministern. Anna Ekström visade stort intresse för frågorna. Minnesanteckningar finns att beställa från NYN:s kansli.

Nationella programrådet för naturbruksprogrammet

Den 20 september höll Skolverket gemensam programrådskonferens. På agendan bl.a. om hur yrkesläroverutbildningen fungerar. Eftermiddagen ägnades åt naturbruksprogrammet och frågor om Skolverkets förslag på sammanhållna yrkesutbildningar.

Programrådet för naturbruk höll enskilt möte på Skolverket kring naturbruksprogrammet den 3 oktober. Arbetsmötets huvudsyfte var att diskutera vad regeringsuppdraget kring sammanhållna yrkesutbildningar innebär för de olika branscherna och granska de förslag på kurspaket som Skolverket tagit fram. Det är tydligt att regeringen strävar efter att både säkra kompetensförsörjningen inom utsatta branscher och vill se möjligheter att i steg kunna bygga en komplett yrkesexamen. Fokus ligger på Yrkesvux och introduktionsprogrammen, men genom den normerande effekten en uppstyrring har bör även andra utbildningar såsom arbetsmarknadsutbildningar indirekt påverkas.

Nationella programrådet höll konferens den 6 december för samtliga programråd, följt av enskilda överläggningar med rådet för naturbruksprogrammet. Under 2018 kommer Skolverket att adjungera in en skolledare och en yrkeslärare per nationellt programråd. Med detta hoppas Skolverket stärka råden genom att få direkt koppling till skol- och verksamhetsperspektivet, något som yrkesnämnderna motsätter sig då detta skall ske i de lokala programråden. NYN har påtalat att syftet med nationella programrådet är att Skolverket skall inhämta arbetslivets synpunkter. Det Nationella programrådet är ett rådgivande organ för Skolverkets arbete med yrkesutbildning, i enlighet med Regeringens proposition 2008/09:199, Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan. De ledamöter som har utsetts skall tillsammans utgöra en bred representation av företrädare för programmets avsnitt. Yrkesnämnderna framförde vid mötet att vi anser att syftet med rådet förfelas då det inte längre är fråga om någon branschrepresentation. NYN sände därefter en skrivelse till Gymnasie- och kunskapslyftsminister Anna Ekström för att påtala Skolverkets, enligt vår uppfattning, felaktiga tolkning.

Arbetsförmedlingen – ny upphandling av utbildningar

25 oktober bjöd Arbetsförmedlingen in NYN m.fl. representanter för arbetslivet till upphandlingsmöte ang. behovsanalys av nya utbildningar. NYN framförde krav på att de som lämnar anbud skall genomföra utbildningen i egen regi (1), att man anlitar välrenommerade utbildare (2), att sekretessen kring inlämnade anbud skall hävas (3), att utbildningarna baseras på bl.a. gymnasiekurser, TCYK:s och NYN-modellens kriterier (4), att utbildningarna skall leda till anställningsbarhet (5), samt att påpeka att det enligt lagen om offentlig upphandling finns möjlighet att upphandla på kvalitetskriterier i stället för pris (6).

Branschskola trädgård

Under augusti diskuterade NYN:s Arbetsutskott (AU) hur yrkesnämnden på snabbast möjliga sätt skall hantera ansökningsförfarandet om att starta branschskola trädgård, vilket var ett av förslagen i Yrkesprogramsutredningens slutbetänkande (SOU 2015:97).

I oktober fattade styrelsen beslut att NYN ställer sig bakom en ansökan från Hvilan Utbildning att starta försöksverksamhet med branschskola trädgård enl. lagen (2017:572) om försöksverksamhet med branschskolor. Se även Gymnasieministerns kommentar om branschskolor i rapporteringen ovan.

Besvarade remisser

I december lämnade NYN remissyttrande över promemorian Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program (U2017/03537/GV). Yttrandet var gemensamt med Hästnäringens Yrkesnämnd (HYN), och Skogsbrukets Yrkesnämnd (SYN) efter avstämning med LRF Företagande & Analys.

Arbetslivet ser mycket positivt på förslagen i promemorian och anser att de förslag som presenteras kommer stärka yrkesprogrammets attraktionskraft, dels genom att utöka yrkesprogrammen så att de ger grundläggande högskolebehörighet, dels genom att eleven ges möjligheter att välja bort högskoleförberedande (teoretiska) kurser. Yrkesnämnderna har genom åren i kontakter med departementet och dess utredare påpekat vikten av att ev. förslag om utökade möjligheter till högskolebehörighet på naturbruksprogrammet inte får leda till förfång för yrkesämnena och möjligheten för eleven att bli anställningsbar efter genomförd yrkesutbildning. Utbildningsdepartementets förslag är således väl balanserat ur denna viktiga synvinkel.

Gröna Jobb

Framgångsrikt år

Vi kan glädja oss åt ännu ett framgångsrikt år för Gröna Jobb. Aldrig har sidan varit mer populär, antalet annonser var all time high, 14 534 st - en ökning med över 30 procent sedan 2015 och med mer än 2 000 jobb sedan 2016. Den största tillväxten ser vi inom trädgårdsanläggning och trädgårdsodling.

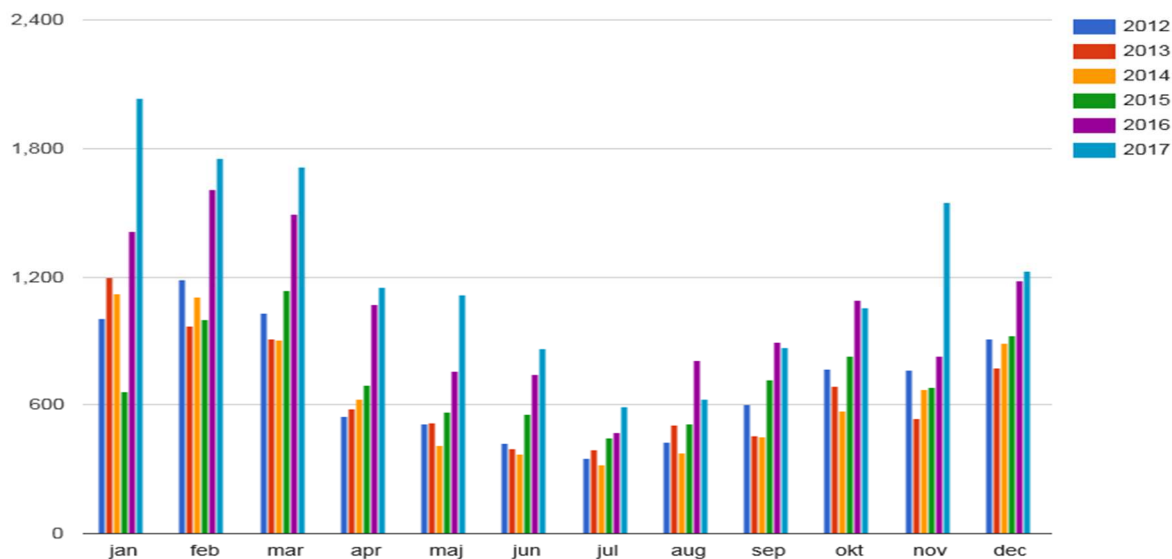
I november meddelade SLU att universitetet efter något års uppehåll åter blivit intressent i Gröna Jobb. Även Skogs- och lantbrukstjänstemannaförbundet (SLF) meddelade att man beslutat gå in som intressent i Gröna Jobb. Vi välkomnar således SLU och SLF som nya intressenter 2018!

Sammanfattning av 2017 i övrigt:

- En ny tillvalsfunktion för annonsörer har tillkommit. Man kan nu välja om man vill dela annonsen på Gröna Jobbs Facebook-sida. Varje dag väljs 1 till 2 annonser ut för publicering.
- Sedvanlig marknadsföring på diverse mässor och utbildningar har genomförts.
- De egeninlagda annonserna har sedan 2012 ökat med 70 procent. De står nu för mer än 15 procent av jobben.
- Den ökande andelen egeninlagda annonser ökar efterfrågan på support.
- Ökningen av framför allt nyanlända till Sverige samt viljan att komma till Sverige för att arbeta ökar behovet av support.

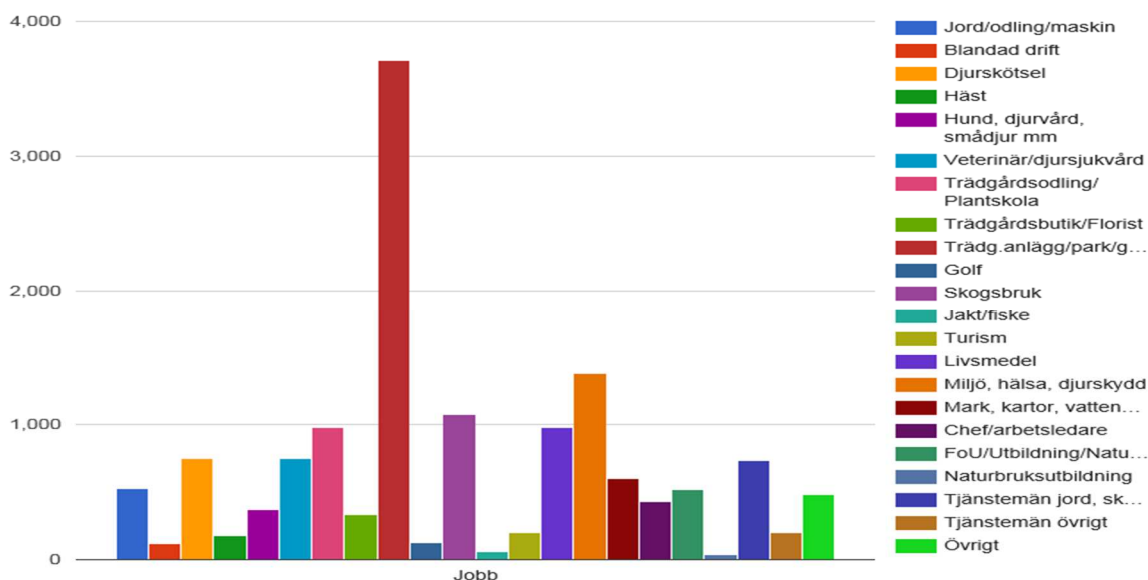
- Vår servicenivå är god. Alla som sökt support får hjälp samma dag. Annonser godkänns numera två gånger om dagen på vardagar och minst en gång varje helg.
- Ny logga och omprofilering av hemsidans layout är genomfört.
- Nytt marknadsföringsmaterial framtaget

Antal jobb 2012 - 2017

Under perioden 2015 till 2017 har www.gronajobb besökts 1 518 677 ggr. Av dessa är nästan 400 000 unika besökare. Under 2017 ökade antalet unika besökare med 25 procent och det totala antalet besökare på sidan var 162 440 stycken.

Antal jobb 2017 fördelat på kategorier

Grönt Kort

Diplomeringar i vår

NYN erbjuder naturbruksskolorna att våren 2018 diplomera Grönt Kort vid de skolor och till de elever som efterfrågar detta.

Välkomna med er intresseanmälan till Grönt Kort! Anmälan behöver endast innehålla antal elever (företrädevis åk 3). Utöka gärna målgruppen elever i åk 3 med elever som har motsvarande kompetens, exempelvis påbyggnadsutbildningar och liknande. Diplomeringen kostar 300 kr per elev. Tveka inte att anmäla även om ni bara har några få elever som är intresserade – vi försöker samordna diplomeringen med andra skolor.

Kontakta Grönt Kort

Grönt Kort Mjolk:

Catharina Matsdotter, kattis@cayenne-konsult.se 070-266 6949.

Grönt Kort Gris:

Anne J Andersson, Hortegarden@gmail.com 073-856 0263.

Grönt Kort Växtodling:

Peter Borring, peter.borring@telia.com 070-343 6959

Claes Pettersson, claes_pettersson@hotmail.com 070-846 6263.

Grönt Kort Yrkesodling Trädgård:

Maria Runnerstam maria.runnerstam@hvilanutbildning.se 070-893 9626

Bertil Tallving, tallving@hotmail.com 072-155 1101

Framtida Grönt Kort

I juni höll kansliet möte med NYN:s diplomerare för Grönt Kort. Syftet var att avrapportera vårens diplomeringar på naturbruksskolorna. Vidare rapporterades från den road show NYN erbjudit naturbruksskolorna för att få en bild av hur de lokala programråden fungerar. Kan konstateras att få skolor nappat på NYN:s erbjudande.

I oktober genomförde kansliet ett planeringsmöte med NYN:s diplomerare där sammanställning av hittillsvarande erfarenheter av diplomeringarna och den genomförda s.k. road show till lokala programråden rapporterades. Beslutades att kontakta Naturbruksskolornas Förening för att förankra att NYN bjuder in till särskilt möte om Grönt Kort vid nästa Naturbrukskonferens i april 2018.

I november genomfördes ett avstämningsmöte med NYN:s diplomerare kring hur Grönt Kort kan utvecklas diskuterades en promemoria med förslag till beslut inför kommande styrelsemöte med NYN. Mot denna bakgrund beslöt styrelsen i november:

- Styrelsen betonar vikten av att arbetet med Grönt Kort fortsätter då det är inarbetat och välkänt, att Grönt Kort behövs som valideringsverktyg,
- att fortsätta arbeta för att Komvux, Yrkesvux, Arbetsmarknadsutbildning skall vara kopplat till kriterierna bakom Grönt Kort,
- att Skolverkets arbete med sammanhållna yrkesutbildningar fortsätter den inslagna vägen med att definiera vilka gymnasiekurser som leder fram till de kompetenser som definieras i TCYK och NYN-modellen för resp. Grönt Kort,

- att NYN ser över möjligheten att liknande TCYK certifiera skolor som skulle kunna ge utbildning och Grönt kort certifikat,
- samt att bjuda in diplomerarna för Grönt Kort till NYN:s sammanträde 2018-10-18--19 för att arbeta igenom de olika formuleringarna i NYN-modellen.

Yrkesbevis

Kansliet för Trädgårdsnäringens Centrala Yrkes Kommitté (TCYK) rapporterar följande statistik från antal utfärdade Yrkesbevis. För 2017 noterar TCYK rekord vad gäller antal utfärdade bevis, se tabell nedan. Siffran 531 år 2017 kan jämföras med 501 utfärdade Yrkesbevis året innan.

TABELL Antal Yrkesbevis 2017.

1. Skötsel och förvaltning utemiljö	125
2. Ritningsläsning, avvägning och utsättning	58
3. Schakt, fyllning och dränering	6
4. Markbetong och asfalt	17
5. Trappor och murar	7
6. Naturstensarbeten	19
7. Gräsanläggning	11
8. Växtkännedom	124
9. Beskärning och trädvård	89
10. Lekredskap och träarbeten	35
11. Vår uppgift som kyrkogårdsarbetare	12
12. Vår uppgift som krematoritekniker	10
13. Plantskolist	18
Totalt	531

Källa: TCYK.

Aktuellt från styrelsen

I oktober höll NYN styrelsesammanträde på SLA. Styrelsen beslöt bl.a. NYN ställer sig bakom en ansökan från Hvilan Utbildning om att starta försöksverksamhet med branschskola trädgård enl. lagen (2017:572) om försöksverksamhet med branschskolor.

Rapporterades att det i all hast kommit upp ett ärende på dagordningen i SLU:s högsta organ inom grundutbildningen, Utbildningsnämnden, kring möjligheten att etablera ett program för landskapsingenjörer även i Ultuna, med 30 platser per år. NYN skickade omedelbart ett yttrande till SLU, att styrelsen för NYN ställer sig bakom behovet av fler landskapsingenjörer och även fördelen med lokaliseringen till Ultuna Landskapsingenjörutbildning.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

I november kombinerade styrelsen för NYN sitt sammanträde samt ett möte med ledningen för Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, KSLA. Vice preses Björn Sundell och VD Eva Pettersson tog emot i KSLA:s anrika lokaler på Drottninggatan i Stockholm. Styrelsen

fick en genomgång av vilken roll och ändamål KSLA har som ”den oberoende mötesplatsen för de gröna näringarna”. Redogjorde styrelsen för NYN:s roll och bakgrunden till varför NYN som företrädare för arbetslivet intar tydliga positioner vid remissvar etc. kring exempelvis gymnasiereformen och inslaget av naturvetenskapliga teoriämnen i yrkesutbildningen.

Styrelsen diskuterade också hur Grönt Kort kan utvecklas och fattade ett antal framåtsyftande beslut (se under rubriken Grönt Kort).

Elevstatistik – naturbruksprogrammet

I november färdigställdes sedvanlig statistik över antagningsläget vid Naturbruksprogrammet. Sammanställningen genomförs av Naturbruksskolornas Förening på uppdrag av Naturbrukets Yrkesnämnd, två gånger per år; i maj gällande sökandetrycket, och i september gällande antagningsläget. Observera att statistiken enbart gäller för skolor anslutna till Naturbruksskolornas Förening.

En enkel analys visar bl.a. följande:

- Antal elever i åk 1 har ökat.
- SLA och LRF projektet Jobba Grönt medför att skolorna ser att fler söker till naturbruk.
- Inriktningen Lantbruk åk 2 har tappat en hel del elever mot förra året, ca 18 procent, men Bollerup saknas då skolan inte längre är medlem i Naturbruksskolornas Förening.
- Trädgård har glädjande ökat.

Elevstatistik Naturbruksprogrammet, antal elever 1999 - 2017*

	Förändring sökande mot året innan:		Andel sökande % av årskull		Förändring mot året innan: relativt elevantal åk 1		Antagna 15/9	Antal elever per inriktning i årskurs 2									
	procent	Sökande 1:a hand	Andel % av årskull	Andel antagn % av årskull	procent	procent		åk 1	Lantbruk	Trädgård	Skog	Djur	Häst	Naturturism	Övriga	Åk1+2+3	Årskull 31/12
1999	-	2178	2,20	2,30	-	-	2269	521	144	278	389	501	-	224	6 727	98 800	
2000	14	2476	2,45	2,38	4	6	2409	428	148	245	402	558	-	264	6 468	101 220	
2001	12	2767	2,61	2,38	0	4	2516	446	138	212	513	559	-	297	6 354	105 858	
2002	30	3601	3,29	2,46	3	7	2691	399	126	254	571	593	-	314	6 478	109 482	
2003	5	3784	3,38	2,88	17	20	3225	478	168	287	721	717	-	344	6 428	112 076	
2004	15	4338	3,63	3,01	5	12	3598	497	166	331	786	797	-	430	9 430	119 381	
2005	0	4341	3,54	3,00	0	3	3690	548	154	391	910	845	-	418	9 834	122 798	
2006	4	4525	3,48	2,83	-6	0	3682	525	168	375	979	845	-	376	10 024	130 105	
2007	-9	4101	3,17	2,76	-2	-3	3577	508	175	329	968	857	225	257	10 059	129 451	
2008	-2	4037	3,17	2,75	-1	-2	3505	528	135	341	947	797	259	179	9 867	127 500	
2009	-1	3980	3,25	2,78	1	-3	3397	558	123	370	1009	677	214	201	9 654	122 379	
2010	-5	3780	3,20	3,03	9	5	3582	556	99	316	965	795	293	182	10 003	118 226	
2011	-21	3003	2,73	2,71	-10	-17	2987	504	89	323	1024	782	274	216	9 274	110 072	
2012	-8	2773	2,69	2,66	-2	-8	2744	507	77	305	916	579	190	134	8 573	103 013	
2013	-4	2666	2,69	2,66	0	-4	2629	432	52	312	859	504	159	65	7 607	98 985	
2014	-10	2401	2,42	2,35	-12	-11	2329	426	48	286	787	439	162	40	6 739	99 186	
2015	1	2415	2,43	2,31	-2	-2	2288	411	34	247	809	405	186	8	6 486	99 226	
2016	-1	2402	2,33	2,23	-3	0	2296	419	48	268	802	363	162	14	6 356	103 168	
2017	4	2499	2,38	2,31	4	5	2419	344	56	255	817	340	170	69	6 519	104 892	

Källa: Naturbrukets Yrkesnämnd och Naturbruksskolornas Förening.

* Gäller enbart medlemsskolor i Naturbruksskolornas Förening

Notiser

Samverkan med Hästnäringens- och Skogsbrukets yrkesnämnder

I juni möttes kanslicheferna för NYN, Hästnäringens Yrkesnämnd (HYN), och Skogsbrukets Yrkesnämnd (SYN) för att stämma av hittillsvarande arbete i yrkesnämnderna, samt planera inför höstens aktiviteter.

I september hölls planeringsmöte mellan kanslierna för de tre ”gröna” yrkesnämnderna Naturbrukets Yrkesnämnd (NYN), Hästnäringens Yrkesnämnd (HYN) och Skogsbrukets Yrkesnämnd (SYN). På agendan var bl.a. kommande remisser samt strategier för det gemensamma arbetet vid Skolverkets nationella programråd.

I november hölls arbetsmöte mellan kanslierna för NYN, HYN och SYN. På dagordningen bl.a. ”På gång i våra yrkesnämnder”, rapport från våra resp. styrelser, vårt gemensamma remissvar över promemorian Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program (U2017/03537/GV), Nationella programrådet möte 6/12, Skolverkets mejl om regeringsuppdrag ang. naturturism, djurvård, hästhållning, och Skolverkets mejl ang. att man avser att adjungera in skolledare och yrkeslärare.

För ytterligare information - välkommen kontakta NYN:s kanslichef Michael Insulander, michael.insulander@lrf.se tel. 08-787 50 00.